

Поліщук О. О.

Державний університет «Житомирська політехніка»,

Науковий керівник: Світличина І. А.,

асистент кафедри права та правоохоронної діяльності,

Державний університет «Житомирська політехніка»,

м. Житомир

ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ТА РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ

На сьогоднішній день Україна перебуває у складних економічних умовах. На жаль, малий та середній бізнес зазнали великих складнощів, адже дохід є нестабільним, а головним завданням підприємців є збереження робочих місць, забезпечення безпечних умов праці. Всі роботодавці мають надати своїм найманим працівникам всі необхідні засоби індивідуального захисту та дотримуватись всіх стандартів та норм щодо безпеки праці.

Із початком повномасштабного вторгнення на територію України більшість підприємств залишились без висококваліфікованих працівників. Задля збереження фінансової стійкості бізнесу в умовах воєнного стану власники надають робочі місця людям, яких навчають за власні кошти, починають працювати дистанційно. Проте навіть в умовах війни, люди мають право на захист та гідність, та не можуть залучатись до будь яких робіт примусово.

Збройна агресія внесла кардинальні зміни на ринку праці в Україні. Це призвело до того, що збільшився рівень безробіття та знизився рівень платоспроможності та доходів населення. На території нашої держави було багато зруйнованих підприємств, підприємств які просто перестали функціонувати, підприємств, які втратили працівників тому, що вони залишили територію нашої країни, інші стали на захист нашої Батьківщини. Це все призвело до дефіциту працівників на ринку праці. У результаті ракетних обстрілів по підприємствах України в державі відбулося зростання цін. Однією з головних проблем малого та середнього бізнесу- є логістичні труднощі, через які населення відчуло дефіцит медичних препаратів, експорту та імпорту товарів загального користування, брак палива на АЗК та інші труднощі.

Після введення в країні воєнного стану відбулися зміни щодо організації трудових відносин. Задля збереження гарних умов праці до трудового законодавства України були внесені зміни Законом України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15 березня 2022 року. 1 липня 2022 року був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин». А вже 26 вересня 2022 року були прийняті зміни до Закону України «Про зайнятість населення».

Ці деякі зміни в законодавстві мають деякі обмеження в конституційних правах та свободи громадян. Зокрема вони передбачають, що роботодавці можуть укласти строкові трудові договори з працівниками, які заміщають тимчасово відсутніх штатних працівників, переведення деяких працівників на іншу роботу(за винятком місцевості де активно ведуться бойові дії), змінах тривалості робочого дня та тижня. А працівники в свою чергу мають можливість розірвати трудовий договір за власним бажанням без двотижневого попередження(в районі проведення бойових дій).

Держава мусить не залишитись осторонь проблем, які виникли на підприємствах та у приватних підприємців, фермерів. Влада може допомогти різноманітними способами такими як фінансова підтримка, до якої буде входити кредитування з малою відсотковою ставкою, субсидії, тимчасові податкові пільги, відстрочки платежів, надання гуманітарної допомоги, захист майнових прав. Держава може інвестувати у відновлення інфраструктури, яка була пошкоджена або знищена країною агресором. Так як під час військових конфліктів завжди виникає нестача деяких матеріалів, ресурсів уряд має надати дозвіл на спрощення процедури оформлення пакету документів на надання допомоги військовим організаціям, медичним закладам та цивільному населенню.

Потрібно враховувати, що відновлення економіки - це складний та довготривалий процес, який вимагає великих зусиль, капіталовкладень, залучення іноземних партнерів, підтримки держави. Завдяки міжнародній підтримці та правильній стратегії є шанси на швидше відновлення нашої складної економічної ситуації у післявоєнний час. Так як малий та середній бізнес відіграють велику важливу роль тому потрібно забезпечити його безпечними умовами їхнього відновлення. Одним із ключових кроків у відновленні економіки є визначення реальної оцінки збитків та потреб. Першочергово потрібно зробити детальний аналіз збитків та визначити сфери, які найбільше потребують уваги, потрібно відновити енергетичну систему, дороги, залізничні дороги, мости тощо. Також велику увагу потрібно приділити медичній сфері та закладам освіти.

На мою думку, наша Україна має великі можливості, ресурси, наші вищі навчальні заклади випускають висококваліфікованих спеціалістів і це є найперспективнішою умовою для швидшого відновлення країни.

Список використаних джерел:

1. Трудові відносини в умовах війни : <https://eba.com.ua/trudovi-vidnosyny-v-umovah-vijny/>
2. Трудові відносини під час війни: огляд новацій законодавства: https://biz.ligazakon.net/analytics/219486_trudov-vdnosini-pd-chas-vyni-oglyad-novatsy-zakonodavstva
3. Стан ринку праці та перспективи його відновлення після війни: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3574736-nerajduznij-stan-rinku-praci-ta-perspektivi-jogo-vidnovlenna-pisla-vijni.html>
4. Трудові відносини під час війни: https://jurliga.ligazakon.net/news/215139_trudov-vdnosini-pd-chas-vyni-top-5-zmn